

8. IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

Izvještaj o novčanim tokovima prikazuje priljev i odljev novca i novčanih ekvivalenata tijekom obračunskog razdoblja. Novac obuhvaća novac u banci i blagajni kao i depozite po viđenju, dok su novčani ekvivalenti kratkotrajna visoko likvidna ulaganja koja se mogu brzo u roku ne dužem od tri mjeseca konvertirati u poznate iznose novca te su podložna beznačajnom riziku promjene vrijednosti. Novčani ekvivalenti se drže za svrhe ispunjenja kratkoročnih novčanih obveza, a ne za ulaganja ili za druge svrhe. Da bi se ulaganje moglo tretirati kao novčani ekvivalent, ono mora biti lako pretvorivo u poznati iznos novca i biti izloženo beznačajnom riziku promjena vrijednosti. Stoga, se ulaganje uobičajeno kvalificira kao novčani ekvivalent samo kada ono ima kratko dospijeće od, recimo, tri mjeseca ili manje od toga datuma stjecanja (MRS 7).

Novčani tokovi su u izvještaju podijeljeni na novčane tokove od operativnih, investicijskih i financijskih aktivnosti. Poslovne aktivnosti su glavne aktivnosti koje stvaraju prihod poduzeća i druge aktivnosti, osim ulagateljskih i financijskih aktivnosti. Ulagateljske aktivnosti jesu stjecanje i otuđenje dugotrajne imovine i drugih ulaganja, koja nisu uključena u novčane ekvivalente. Financijske aktivnosti jesu aktivnosti koje imaju za posljedicu veličinu i sastav kapitala i posudbi poduzetnika (MRS 7).

8.1. SKUPINE AKTIVNOSTI U IZVJEŠTAJU O NOVČANIM TOKOVIMA

U izvještaju o novčanim tokovima novčani primici i izdaci razvrstavaju se prema sljedeće tri skupine aktivnosti poduzeća:

- 1) Poslovne (operativne) aktivnosti,
- 2) Investicijske (ulagateljske) aktivnosti,
- 3) Financijske aktivnosti.

8.1.1. NOVČANI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI

Novčani tokovi od poslovnih aktivnosti prvenstveno proizlaze od glavnih aktivnosti poduzeća koje stvaraju prihode. Izvještaj o novčanim tokovima od operativnih aktivnosti pokazatelj je opsega u kojem su operativne djelatnosti društva ostvarile dostatne gotovinske dotoke za očuvanje poslovne sposobnosti (Belak, 1995). Poslovne aktivnosti su glavne aktivnosti poduzetnika koje proizlaze iz transakcija i poslovnih događaja koje određuju, odnosno, utječu na dobit ili gubitak .

Iznos novčanih tokova nastalih od poslovnih aktivnosti, ključni je pokazatelj razmjera u kojem je poslovanje subjekta ostvarilo dostatne novčane tokove za otplate zajma, očuvanje poslovne sposobnosti subjekta, plaćanje dividendi i ostvarivanje novih ulaganja bez korištenja vanjskih izvora financiranja. Informacija o posebnim elementima prijašnjih poslovnih novčanih tokova

je korisna, zajedno s drugim informacijama, u prognoziranju budućih novčanih tokova od poslovnih aktivnosti (MRS 7).

Sljedeća tablica prikazuje neke od najznačajnijih novčanih primitaka i izdataka iz poslovnih aktivnosti:

NOVČANI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI	
Novčani primici	Novčani izdaci
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Primici od prodaje roba i pružanja usluga ✓ Novčani primici od naknada, provizija i drugi prihodi ✓ Povrat poreza ✓ Primljeni predujmovi od kupaca ✓ Naplaćene sudske parnice, penali i sl. ✓ Primici od donacija i subvencija 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Novčane isplate dobavljačima za isporučenu robu i pružene usluge ✓ Novčane isplate zaposlenima i za račun zaposlenih ✓ Plaćanje poreza i kazni ✓ Plaćanje kamata na primljene kredite ✓ Dani predujmovi za poslovne aktivnosti ✓ Dane donacije

8.1.2. NOVČANI TOKOVI IZ INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI

Investicijske, odnosno ulagateljske aktivnosti obuhvaćaju primitke i izdatke koji su povezani uz transakcije s dugotrajnom imovinom, odnosno, stjecanje i otuđenje dugotrajne imovine i drugih ulaganja, koja nisu uključena u novčane ekvivalente. Važno je odvojeno objaviti novčane tokove nastale investicijskim aktivnostima, budući da oni prikazuju veličinu nastalih izdataka za resurse koji su namijenjeni stvaranju buduće dobiti i novčanih tokova (MRS 7).

Sljedeća tablica prikazuje primjere novčanih primitaka i izdataka iz investicijskih aktivnosti:

NOVČANI TOKOVI IZ INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI	
Novčani primici	Novčani izdaci
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Novčani primici od prodaje nekretnine, postrojenja i opreme, nematerijalne imovine i druge dugotrajne imovine ✓ Primici od prodaje dionica/udjela drugih poduzeća ✓ Novčani primici od naplate zajmova danih drugim poduzećima ✓ Primljene dividende od povezanih poduzeća 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Izdaci za kupnju dugotrajne imovine ✓ Novčane isplate za stjecanje glavnice ili dužničkih instrumenata drugih poduzeća i udjela u zajedničke pothvate ✓ Dani zajmovi drugim poduzećima

8.1.3. NOVČANI TOKOVI IZ FINACIJSKIH AKTIVNOSTI

Novčani tokovi iz financijskih aktivnosti prikazuju novčane transakcije poduzeća s njegovim vlasnicima i transakcije s kreditorima koji posuđuju novac (Belak, 1995). Financijske aktivnosti jesu aktivnosti koje imaju za posljedicu veličinu i sastav kapitala i posudbi poduzetnika. Odvojeno objavljivanje novčanih tokova nastalih financijskim aktivnostima je važno jer koristi onima koji osiguravaju kapital subjektu u predviđanju očekivanja vezanih uz buduće novčane tokove (MRS 7). Bitno je naglasiti da u financijske novčane tokove spadaju posudbe i vraćanje dugoročnih i kratkoročnih kredita, ali ne i plaćene kamate na kredite koje se evidentiraju kao novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti.

Sljedeća tablica prikazuje primjere novčanih primitaka i izdataka iz financijskih aktivnosti:

NOVČANI TOKOVI IZ FINACIJSKIH AKTIVNOSTI	
Novčani primici	Novčani izdaci
✓ Primici od prodaje dionica	✓ Isplate dobiti i dividendi vlasnicima
✓ Primici od prodaje obveznica	✓ Isplate za kupnju trezorskih dionica
✓ Primitljeni dugoročni i kratkoročni krediti	✓ Vraćanje glavnice dugoročnih i kratkoročnih kredita
	✓ Isplata obveznica

8.2. METODE ZA IZRADU IZVJEŠTAJA O NOVČANIM TOKOVIMA

Izvještaj o novčanim tokovima može se sastaviti po direktnoj i indirektnoj metodi (MRS – 7):

1. Direktna metoda - podrazumijeva objavljivanje glavnih skupina bruto novčanih primitaka i izdataka, te rezultat u neto iznosu. Dakle, uz primjenu direktne metode potrebno je iskazati sve novčane primitke i izdatke za poslovne, investicijske i financijske aktivnosti te prikazati rezultat promjene novca u neto iznosu. Ova metoda je dobra zbog toga što prikazuje priljeve i odljeve novca po strukturi aktivnosti poduzeća (Belak, 1995). MRS 7 potiče na izvještavanje novčanih tokova od poslovnih aktivnosti primjenom direktne metode. Direktna metoda pruža informacije koje mogu biti korisne u procjenjivanju budućih novčanih tokova, a koje nisu raspoložive prema indirektnoj metodi. Prema direktnoj metodi, informacije o glavnim skupinama bruto novčanih primitaka i bruto novčanih isplata mogu se dobiti:

- a) iz računovodstvenih evidencija subjekta; ili
- b) usklađivanjem prihoda od prodaje, troškova prodaje (kod financijskih institucija, kamata i sličnih prihoda te rashoda za kamate i sličnih troškova) i drugih stavaka izvještaja o dobiti za:
 - promjene tijekom razdoblja za zalihe i potraživanja i obveze iz poslovanja;
 - druge nenovčane stavke; i
 - druge stavke čiji su novčani učinci investicijski ili financijski novčani tokovi.

Shema i polazišne veličine za oblikovanje Izvještaja o novčanom toku po izravnoj metodi:

Novčani tijek od poslovnih aktivnosti	Novčani tijek od investicijskih (ulagateljskih) aktivnosti	Novčani tijek od financijskih aktivnosti
<p>PRIMICI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gotovinska prodaja kupcima • naplata potraživanja od kupaca • primljeni predujmovi iz operativne aktivnosti • primici od naplaćenih kamata • povrati novca od dobavljača • primici od dobivenih parnica u sudskim postupcima • primici od refundacija, milodara, donacija, subvencija i sl. 	<p>PRIMICI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gotovinski primici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme, nematerijalne imovine i druge dugotrajne imovine • primici od prodaje investiranog u druga gospodarska društva • primici od prodaje dugova • gotovinski primici od naplate zajmova koji su dani trećim strankama (osim fin. institucija) • primljeni gotovinski udjeli i dividende od povezanih društava 	<p>PRIMICI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • primici novca od izdavanja dionica ili od uplate vlasničkih uloga • primici novca od izdavanja obveznica i drugih vrijednosnih papira • primici novca od povrata glavnice kratkoročnih i dugoročnih posudbi drugima • primici kredita od financijskih institucija
<p>IZDACI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izdaci zaposlenima za plaće i ostalo • plaćanja dobavljačima dobara i usluga • plaćanja kamata, svih vrsta poreza i kazni • povrat novca kupcima • dani predujmovi za operativne aktivnosti • karitativna plaćanja, donacije i sl. 	<p>IZDACI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gotovinski izdaci za nabavu nekretnina, postrojenja i opreme, nematerijalne imovine i druge dugotrajne imovine • isplate za stjecanje glavnice ili dužničkih instrumenata drugih poduzeća i udjela u zajedničke pothvate • plaćanje stjecanja obveznica drugih društava (osim gotovinskih ekvivalenata) • gotovinski izdaci za otplate zajmova uzetih od trećih stranaka (osim fin. institucija) • isplaćeni udjeli i dividende drugim društvima 	<p>IZDACI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izdaci za isplate dividendi i ostale isplate iz dobiti vlasnicima • isplate za pribavljanje trezorskih dionica • vraćanje gotovinskih pozajmica • vraćanje glavnice duga od kratkoročnih i dugoročnih kreditnih aranžmana

Jedan segment analize novčanih tokova predstavlja: **Procjena opće uspješnosti upravljanja novčanim resursima**, koja se u praksi najčešće izvodi na temelju horizontalne analize neto tokova i na temelju odnosa neto toka i ukupnog prihoda.

Pod horizontalnom analizom razumijeva se usporedba rezultata neto novčanih tokova tekućeg razdoblja s prethodnim razdobljem. Ta usporedba će pokazati je li poboljšana ili pogoršana uspješnost upravljanja novčanim resursima. Ako se pojavi pogoršanje, treba detaljno analizirati zašto je do njega došlo.

Utvrđivanje odnosa neto novčanog toka tekuće godine s prihodom od prodaje, u praksi najčešće predstavlja jedan od ključnih pokazatelja uspješnosti upravljanja gotovinom.

Tablica: Iskustveni pokazatelji za procjenu uspješnosti upravljanja novčanim resursima (prema renomiranim svjetskim revizijskim kućama)

Pokazatelji uspješnosti upravljanja novčanim resursima	Ocjena uspješnosti upravljanja novčanim resursima				
	Vrlo dobro	Dobro	Srednje	Loše	Ugrožena egzistencija
Odnos neto novčanog toka i ukupnog prihoda (u %)	veći od 10%	veći od 8%	veći od 5%	manji od 5%	negativan

Odnos neto novčanog toka

i ukupnog prihoda (u %) = Neto povećanje novčanog toka ukupno/ Ukupni prihod

Zadatak 1. Primjer Izvještaja o novčanim tokovima po izravnoj/ direktnoj metodi:

Na temelju podatka da se na žiro računu poduzeća nalazi 190.800,00 KM, na blagajni 9.450,00 KM i narednih poslovnih promjena izradi izvješće o novčanim tijekovima direktnom (izravnom) metodom:

1. Zaposlenicima u proizvodnji su obračunate bruto plaće, koje su odmah isplaćene sa žiro računa u svoti od 80.500,00 KM.
2. Kupljene su zalihe materijala, te je dobavljač poslao račun u svoti od 30.000,00 plus 5.100,00 KM PDV (materijal je stavljen na skladište).
3. Dobivena je sudska parnica protiv tuženika kupca MM i naplaćeno je 28.000,00 KM prethodno otpisanog potraživanja.
4. Dio obveza prema dobavljačima materijala podmiren je isplatom sa žiro računa u svoti od 26.000,00 KM.
5. Ispostavljena je faktura kucima za prodane proizvode na 260.000,00 KM plus 44.200,00 KM PDV (troškovi za prodano su 175.000,00 KM) te nam je kupac uplatio odmah 80% potraživanog iznosa na žiro račun.
6. Vlasnici poduzeća su izvršili dokapitalizaciju na način da su povećali svoje temeljne uloge uplatom 32.000,00 KM gotovine na žiro račun.
7. Poduzeće je u cilju kupnje novih strojeva podiglo dugoročni kredit od banke, te je iznos od 180.000,00 KM uplaćen na žiro račun.
8. Kupljeni su novi strojevi, te je od dobavljača primljen račun u svoti od 400.000,00 KM plus 68.000,00 KM PDV (dobavljaču je odmah sa žiro računa podmiren prvi dogovoreni dio isplate od 368.000,00 KM).
9. Obračunata je amortizacija strojeva po stopi od 10% godišnje za svih 12 mjeseci.
10. Isplaćene su dividende dioničarima u svoti od 112.000,00 KM sa žiro računa.
11. Prodani su stari strojevi iz proizvodnog pogona, te je kupcu ispostavljen račun u svoti od 150.000,00 KM plus 25.500,00 KM PDV (knjigovodstvena vrijednost strojeva iznosi 120.000,00 KM).
12. Kupac strojeva platio je fakturu uplatom 175.500,00 KM na žiro račun poduzeća.
13. Dan je predujam dobavljaču VZ za nabavu osnovne sirovine i materijala u iznosu od 58.200,00 KM.
14. Podmirena je faktura, pristigla u prethodnom razdoblju, za električnu energiju u svoti od 8.000,00 KM isplatom sa žiro računa.
15. Podmirena je prva rata dugoročnog kredita banci u iznosu 14.000,00 KM, od čega se 12.400,00 KM odnosi na glavniciu a 2.600,00 KM na kamatu.
16. Ostvarili smo prihod od prodaje 25 % vlasništva nad poduzećem AB i na naš žiro uplaćeno je 47.000,00 KM.
17. Isplatili smo sa našeg žira 14.000,00 KM povrata novca kupcima za priložene reklamacije.
18. Platili smo prvi dio našeg zajma uzetog od poduzeća AB u iznosu 18.400,00 KM.
19. Kupili smo obveznice u vrijednosti za 26.500,00 KM, izdanih na ukupnu vrijednosti 29.000,00 KM.

Na temelju podataka iz zadatka analizirajte uspješnost upravljanja novčanim tokovima u poduzeću «XY» d.o.o. i to tako da se:

- a) izračuna i komentira postotak upravljanja novčanim tokom
- b) analizira novčani tok na temelju podataka iz zadatka

XY d.o.o .			
Izveštaj o novčanim tijekovima - izravna metoda			
1.	Novčani tokovi od poslovnih aktivnosti		
1.1.	Gotovina naplaćena od kupaca		
1.2.	Naplaćena sudska parnica		
	<i>Novčani primici iz poslovnih aktivnosti</i>		
1.3.	Isplaćena plaća zaposlenima		
1.4.	Plaćanje dobavljačima za robu		
1.5.	Plaćanje dobavljačima usluga		
1.6.	Plaćeni PDV		
1.7.	Plaćena kamata kredita		
1.8.	Povrat novca kupcima		
1.9.	Dani predujmovi		
	<i>Novčani izdaci iz poslovnih aktivnosti</i>		
	Neto novčani tok iz poslovnih aktivnosti (1)		
2.	Novčani tokovi od investicijskih aktivnosti		
2.1.	Naplate od prodaje dugotrajne materijalne imovine		
2.2.	Naplate od prodaje uloga u drugom poduzeću		
2.3.	Naplata od izdavanja koncesije		
	<i>Novčani primici iz investicijskih aktivnosti</i>		
2.3.	Novčana plaćanja nabave dugotrajne mat imovine		
2.4.	Plaćanje zajma uzetog od drugog poduzeća		
2.5.	Kupovina obveznica		
	<i>Novčani izdaci iz investicijskih aktivnosti</i>		
	Neto novčani tok iz investicijskih aktivnosti (2)		
3.	Novčani tokovi od financijskih aktivnosti		
3.1.	Naplata od izvršene dokapitalizacije		
3.2.	Priljev od primljenih kredita financijskih institucija		
	<i>Novčani primci iz financijskih aktivnosti</i>		
3.3.	Gotovinske isplate dividendi		
3.4.	Vraćanje glavnice dugoročnog kredita		
	<i>Novčani izdaci iz financijskih aktivnosti</i>		
	Neto novčani tok iz financijskih aktivnosti (3)		
	Neto povećanje (smanjenje) gotovine ukupno		
	Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja		
	Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine		

Odnos neto novčanog toka i ukupnog prihoda u %

= Neto povećanje novčanog toka ukupno/ Ukupni prihod

= - 20.740,00/ (28.000 + 260.000 + 30.000 + 47.000)

= -20.740 /465.000,00 = - 4,4%

Budući je novčani tok negativan, poduzeću je ugrožena egzistencija, a vidi se da je to posljedica velikih zaduživanja, a malih ostvarenja iz osnovne aktivnosti.

2. Indirektna metoda - prema kojoj se dobit ili gubitak usklađuje za učinke transakcija nenovčane prirode, sva razgraničenja ili obračunske iznose proteklih ili budućih poslovnih novčanih primitaka ili isplata, te za pozicije prihoda ili rashoda koje su vezane za investicijske ili financijske novčane tokove. Prema indirektnoj metodi, neto novčani tok od poslovnih aktivnosti utvrđuje se usklađivanjem dobiti ili gubitka za učinke:

- a) promjena tijekom razdoblja za zalihe i potraživanja i obveze iz poslovanja;
- b) nenovčanih stavaka kao što su amortizacija, rezerviranja, odgođeni porezi, nerealizirane pozitivne i negativne tečajne razlike, neraspodijeljeni dobiti povezanih društava i nekontrolirajući interesi; i
- c) svih drugih stavaka čiji su novčani učinci investicijski ili financijski novčani tokovi.

Shema i polazišne veličine za oblikovanje Izvještaja o novčanom toku po neizravnoj metodi:

Novčani tok od poslovnih (operativnih) aktivnosti	
Dobit tekuće godine nakon oporezivanja	
Korigira se naviše za:	Korigira se naniže za:
+ deprecijaciju	- povećanje dugovnih salda na operativnim nenovčanim računima tekuće aktive
+ amortizaciju	- smanjenje potražnih salda na operativnim računima tekuće pasive
+ smanjenje dugovnih salda na operativnim nenovčanim računima tekuće aktive	- dobit od neoperativnih aktivnosti (zbog njihova isključenja iz rezultata od operativnih aktivnosti)
+ povećanje potražnih salda na operativnim računima tekuće pasive	
+ gubitke od neoperativnih aktivnosti (zbog njihova isključenja iz rezultata od operativnih aktivnosti)	
Novčani tok od investicijskih aktivnosti	
Pokazatelji priljeva novca	Pokazatelji odljeva novca
+ smanjenje neto vrijednosti na pojedinačnim računima dugotrajne materijalne imovine prodajom uvećano za dobit na prodaji dugotrajne materijalne imovine	- povećanje vrijednosti na pojedinačnim računima dugotrajne imovine kupnjom umanjeno za nenovčano investiranje u dugotrajnu imovinu
+ smanjenje na računima ulaganja u glavnice i vrijednosne papire drugih društava prodajom, uvećano za dobit od prodaje	- gubitak na prodaji dugotrajne imovine
+ primljeni udjeli i dividende od drugih društava	- povećanje na računima ulaganja u glavnice i vrijednosne papire drugih društava
Novčani tok od financijskih aktivnosti	
Pokazatelji priljeva novca	Pokazatelji odljeva novca
+ smanjenje salda na nenovčanim računima aktive koji obuhvaćaju financijske aktivnosti	- povećanje salda na nenovčanim računima aktive koji obuhvaćaju financijske aktivnosti
+ povećanje salda na računima pasive koji obuhvaćaju financijske aktivnosti	- smanjenje salda na računima pasive koji obuhvaćaju financijske aktivnosti

Zadatak 2. Primjer Izvještaja o novčanim tokovima po neizravnoj/ indirektnoj metodi:

U bilancama stanja za 2015. i 2016. godinu, te bilanci uspjeha za razdoblje 1.I.-31.XII. 2016. godine poduzeće «AB» iskazalo je sljedeće podatke:

Podaci iz bilance stanja:	31.XII.'15.	31.XII.'16.
Zemljište	70.000	70.000
Građevinski objekti	250.000	250.000
Ispravak vrijednosti objekata	-92.000	-95.960
Oprema	120.000	170.000
Ispravak vrijednosti opreme	-50.000	-52.000
Zalihe robe	40.000	44.000
Potraživanja od kupaca	46.000	32.000
Novčana sredstva	40.000	37.920
Ukupna aktiva	424.000	455.960
Obveze prema dobavljačima	52.000	47.260
Obveze za poreze	6.000	9.800
Obveze po dugor. kreditima	100.000	82.200
Ukupna pasiva	424.000	455.960

Podaci iz bilance uspjeha:	2016.
Prihodi od prodaje	540.000
Troškovi za prodano	378.000
Bruto dobit	162.000
Dobitak od prodaje stroja	4.200
Troškovi amortizacije	39.360
Izdaci za plaće	41.800
Administrativni i drugi rashodi	24.100
Rashod za kamate	3.540
Dobit prije oporezivanja	49.000
Porez na dobit (10%)	4.900
Dobit poslije oporezivanja	44.100

Dopunski podaci s knjigovodstvenih računa ukazuju sljedeće:

1. Kupljeno je postrojenje za 105.000 KM, a za 13.200 KM prodan je stroj nabavne vrijednosti 30.000 KM i akumulirane amortizacije 21.000 KM (ostvaren je dobitak od prodaje u iznosu 4.200 KM);
2. Rashodovana je oprema nabavne vrijednosti 32.000 KM i akumulirane amortizacije 25.000 KM.
3. Izvršeno je rashodovanje za troškove rezerviranja za rizike i obveze u iznosu 19.000 KM;
4. Izvršeno je prihodovanje od ukidanja rezerviranja na iznos 17.800 KM;
5. Izdane su obveznice za novčana sredstva 46.000 KM;
6. Otplaćen je dio glavnice dugoročnog kredita u iznosu 17.800 KM;
7. Plaćeno je 35.000 KM na ime dividendi.

a) Sastaviti izvještaj o novčanom toku po neizravnoj (indirektnoj) metodi za razdoblje 1.I.-31.XII.2016.

b) Izračunati koliko iznosi zarada od novčanog toka (*cash flow earnings*)?

Na temelju podataka iz **zadatka** analizirajte uspješnost upravljanja novčanim tokovima u poduzeću «XY» d.o.o. i to tako da se:

a.) **Izračuna** i komentira postotak uspješnosti upravljanja novčanim tokom

b.) **Analizira** novčani tok na temelju podataka iz zadatka.

Novčani tok od poslovnih aktivnosti				
0. Neto dobit				
	<u>1) Korekcije amortizacije:</u>			
+	Amortizacija materijalne imovine			
	<u>2) Korekcije zbog neposlovnih dobitaka i gubitaka:</u>			
-	Dobitak od prodaje opreme			
+	Gubici po osnovi rashodovanja opreme			
+	Rashodovanja za rezerviranja			
-	Prihodi od ukidanja rezerviranja			
	<u>3) Korekcije radi vremenskih razlika:</u>			
+	Smanjenje potraživanja od kupaca	-	-	
-	Povećanje zaliha			
-	Smanjenje obveza prema dobavljačima			
+	Povećanje obveza za poreze			
I. Neto novčani tok od poslovnih aktivnosti			0 + (1) + (2) + (3)	
Novčani tok od investicijskih aktivnosti				
+	Prihod (primitak) od prodaje stroja			
-	Kupnja postrojenja			
II. Neto novčani tok od investicijskih aktivnosti				
Novčani tok od financijskih aktivnosti				
+	Primitak od izdavanja obveznica			
-	Povrat pozajmljenih sredstava (dugoročni krediti)			
-	Isplaćene novčane dividende			
III. Neto novčani tok od financijskih aktivnosti				
Neto povećanje (smanjenje) gotovine ukupno (I+II+III)				
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja (1.I.)				
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine (31.XII.)				

X =

CFE =

Zadatak 3. Primjena izravne/direktne metode na podacima iz BS i BU

Preduzeće «AB» imalo je sljedeće bilanse stanja za 2016. i 2017. godinu:

Pozicija bilansa stanja	31.XII.2016.	31. XII.2017.
Zemljište	60.000	60.000
Građevinski objekti	240.000	240.000
Ispravka vrednosti objekata	- 80.000	- 86.000
Oprema	140.000	190.000
Ispravka vrednosti opreme	- 50.000	- 66.000
Zalihe robe	40.000	34.000
Potraživanja od kupaca	36.000	48.000
Novčana sredstva	14.000	10.000
Ukupna aktiva	400.000	430.000
Akcijski kapital (redovine akcije)	214.000	214.000
Zadržana (akumulisana) dobit	34.000	50.000
Obaveze po dugoročnim kreditima	80.000	60.000
Izdate obveznice (dugoročne)	20.000	70.000
Obaveze prema dobavljačima	46.000	32.000
Obaveze za poreze	6.000	4.000
Ukupna pasiva	400.000	430.000

Bilans uspjeha za period 01.01.2013. – 31.12.2013.

Prihod od prodaje	400.000	
Nabavna vrednost prodate robe	- 250.000	
Bruto dobit		150.000
Dobitak od prodaje mašine	4.000	
Troškovi amortizacije	- 36.000	
Troškovi zarada	- 40.000	
Administrativni i drugi rashodi	- 27.000	
Rashod za kamate	- 2.000	
Rashod za porez	- 12.000	
Neto dobit		37.000

Dodatne informacije ukazuju na sljedeće:

1. Kupljeno je postrojenje za 80.000 KM, a za 20.000 KM prodana je mašina nabavne vrednosti 30.000 i akumulisane amortizacije 14.000 KM;
2. Izdate su obveznice za novčana sredstva 50.000 KM;
3. Otplaćen je dio glavnice dugoročnog kredita u iznosu 20.000 KM;

4. Plaćeno je 21.000 KM na ime dividendi.

Na osnovu navedenog, sastaviti Izveštaj o tokovima gotovine po direktnoj/ izravnoj metodi.

BILANS TOKOVA GOTOVINE PO DIREKTNOM METODU

A) TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI

Prilivi iz poslovnih aktivnosti	388.000
Prilivi od kupaca	388.000
Odlivi iz poslovnih aktivnosti	341.000
Odlivi prema dobavljačima	258.000
Odlivi za bruto zarade	40.000
Odlivi za kamate	2.000
Odlivi za porez na dobit	14.000
Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	27.000
Neto novčani tok iz poslovnih aktivnosti	47.000
B) TOKOVI GOTOVINE IZ INVESTICIONIH AKTIVNOSTI	
Prilivi iz investicionih aktivnosti	20.000
Prilivi od prodaje opreme	20.000
Odlivi iz investicionih aktivnosti	80.000
Odlivi za nabavku postrojenja	80.000
Neto novčani tok iz aktivnosti investiranja	-60.000
V) TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA	
Prilivi iz aktivnosti finansiranja	50.000
Prilivi po osnovu izdatih obveznica	50.000
Odlivi iz aktivnosti finansiranja	41.000
Otplata dugoročnog kredita	20.000
Isplata dividendi	21.000
Neto novčani tok iz aktivnosti finansiranja	9.000
GOTOVINA NA POČETKU PERIODA	14.000
NETO ODLIV GOTOVINE U PERIODU	
A + B + V	(4.000)
GOTOVINA NA KRAJU PERIODA	10.000

Novčani priljevi od kupaca

Prihod od prodaje

Više: Smanjenja potraživanja od kupaca

Novac primljen od kupaca

Novčane isplate dobavljačima

Troškovi prodane robe

Manje: Smanjenje zaliha robe

*Neto izdaci za kupnju (obračunska osnova)**Više: Smanjenje obveza prema dobavljačima*

Novčani izdaci za kupnju trgovačke robe

Novčane isplate za porez

Rashodi poreza

Manje: Povećanje obveza za porez

Novčani izdaci za porez

Zadatak 4. Primjena izravne/direktne metode na podacima iz BS i BU**Bilans stanja poduzeća „CX“ na dan 31.12.2016. i 31.12.2017. godine izgledaju ovako:**

	2017.	2016.
Oprema	970.000	835.000
Ispravak vrijednosti opreme	(356.000)	(400.000)
Zalihe robe	48.000	51.000
Potraživanja od kupaca	41.000	45.000
Unaprijed plaćene najamnine	4.100	3.700
Novčana sredstva	46.000	28.900
Ukupno imovina:	<u>753.100</u>	<u>563.600</u>
Obične dionice	200.000	200.000
Povlaštene dionice	200.000	150.000
Premije na emitirane dionice	55.000	45.000
Akumulirana (neraspoređena) dobit	154.100	119.100
Dugoročni krediti	100.000	-
Obveze prema dobavljačima	32.500	37.000
Obveze za plaće	4.500	7.500
Obveze za porez na dobit	7.000	5.000
Ukupno kapital i obveze:	<u>753.100</u>	<u>563.600</u>

Bilans uspjeha (Račun dobiti i gubitka) za 2017. godinu izgleda ovako:

Prihod od prodaje	810.000
Troškovi za prodano	(460.000)
Bruto dobit	<u>350.000</u>
Rashodi:	
Rashod za amortizaciju	30.000
Administrativni rashodi	235.000
Rashodi za porez	<u>10.000</u>
Rashodi ukupno:	<u>(275.000)</u>
Neto dobit	<u>75.000</u>

Ostali podaci:

- 1) Tijekom godine isplaćene su dividende u iznosu od 40.000 KM.
- 2) Za 60.000 KM izdane su povlaštene dionice nominalne vrijednosti 50.000 KM.
- 3) Oprema nabavne vrijednosti 80.000 KM i akumulirane amortizacije 74.000 KM prodana je (i naplaćena) za 6.000 KM.
- 4) Kupljena je nova oprema koja je plaćena 115.000 u novcu.
- 5) Kupljena je nova oprema u vrijednost 100.000 KM na dugoročni kredit. Prva rata kredita dopijeva u 2012. godini.

Od Vas se traži da:

- a) **pripremite izvještaj o novčanim tokovima** (po direktnoj metodi) za godinu koja se završava 31.12.2017., uz poseban prikaz utvrđivanja novčanih tokova za stavke: kupaca, dobavljača i poreza (20 bodova)
- b) **izračunajte i analizirate:** (10 bodova)
 - odnos ukupnog neto novčanog toka i prihoda, i
 - zaradu od novčanog toka (CFE)

Rješenje:**a) Izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja završava 31.12.2017.****Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti**

Novčani priljevi:

Novčani primici od kupaca

Novčani odljevi:

Isplate dobavljačima za robu

Isplate za porez na dobit

Isplate za administrativne rashode

Isplate za najamnine

Isplate za plaće

Ukupni odljevi novca

Neto novčani tok iz poslovnih aktivnosti**Novčani tokovi iz investicijskih aktivnosti**

Priljevi od prodaje opreme

Isplate za kupnju postrojenja

Neto novčani tok iz investicijskih aktivnosti**Novčani tokovi iz financijskih aktivnosti**

Priljevi od izdavanja povlaštenih dionica

Isplata dividendi

Neto novčani tok iz financijskih aktivnosti**Neto povećanje novca i novčanih ekvivalenata**

Novac i novčani ekvivalenti na dan 1.1.2011. godine

Novac i novčani ekvivalenti na dan 31.12.2011. godine

Utvrđivanje novčanih tokova:**Novčani priljevi od kupaca**

Prihod od prodaje

Više: Smanjenja potraživanja od kupaca

Novac primljen od kupaca

Novčane isplate dobavljačima

Troškovi prodane robe

Manje: Smanjenje zaliha robe

Neto izdaci za kupnju (obračunska osnova)

Više: Smanjenje obveza prema dobavljačima

Novčani izdaci za kupnju trgovačke robe

Novčane isplate za porez

Rashodi poreza

Manje: Povećanje obveza za porez

Novčani izdaci za porez

b) Analiza novčanih tokova**Odnos ukupnog neto novčanog toka i prihoda**

$$\text{Odnos neto novčanog toka i ukupnog prihoda} = \frac{\text{Neto povećanje novčanog toka}}{\text{Ukupni prihod}}$$

$$\text{Odnos neto novčanog toka i ukupnog prihoda} = \frac{17.100}{810.000} = \mathbf{0,0211} \text{ ili } \mathbf{2,11\%}$$

Na temelju iskustvenih pokazatelja za procjenu uspješnosti upravljanja novčanim resursima odnos novčanog toka i ukupnog prihoda < 5% ocjenjuje se ocjenom „loše“.

Zarada od novčanog toka (CFE)

$$\text{Zarada od novčanog toka (CFE)} = \text{neto dobit} + \text{amortizacija}$$

$$\text{Zarada od novčanog toka} = 75.000 + 30.000 = \mathbf{105.000 \text{ KM}}$$

Zarada od novčanog toka je kontrolna mjera koja pokazuje da bi neto novac osiguran po pravilima računa dobiti i gubitka trebao biti 105.000 KM. S obzirom da je ostvaren pozitivni novčani tok od 17.100 KM, efekti stvarnog novčanog toka u odnosu na kontrolni iznos pokazuju „prekomjerni“ odljev novca od 87.900 KM.

